

8. 1. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Daňové zákony čekají na změnu

Současná právní úprava zdanění příjmů a majetku v České republice pochází z roku 1992.

Zdroj: Hospodářské noviny

Datum: 08.01.2007

Název: Daňové **zákony** čekají na změnu

Str.: 11

Autor: Dana Trezziová

Rubrika: Názory

Oblast: Tisk celostátní

Zpracováno: 08.01.2007 05:00:30

Identifikace: HN20070108000052

Text:

Dana Trezziová

Současná **právní úprava** zdanění příjmů a majetku v České republice pochází z roku 1992. Na další ekonomický vývoj reagovala řada **novel** daňových **zákonů**, které komplexnost daňové **legislativy** dále rozšířily a srozumitelnost zkomplikovaly. S pokusy o větší reformu veřejných financí souvisely dílčí daňové reformy a **novely**, které **zákonnou úpravu** ještě více zdeformovaly. Daňová **legislativa** dále byla ovlivněna lobbyisty a místo uvážlivé implementace daňového **práva** převládala daňová politika, která byla politikou zájmů orientovanou na volby a voliče.

Dnes tak máme daňové **zákony**, dle kterých jsou různé druhy příjmů spojeny s různými **právními** následky. Předmět příjmů se stanoví a jeho výše se zjišťuje různě, vyjádření pojmů není přesné, natož pak sjednocené, seznam odčitatelných položek a daňových úlev je rozsáhlý a zcela neuspořádaný, úprava zdanění zejména podnikatelské sféry je nepřehledná. Principy daňové spravedlnosti a efektivity daňového systému byly opomíjeny. O jistotách daňového poplatníka a stabilitě daňových **zákonů** se nám všem může zdát.

Dnešní systém je drahý

Důsledkem nynějšího stavu **legislativy** v oblasti zdanění příjmů je vysoká nákladovost systému, která se projevuje vysokými administrativními náklady spojenými s výběrem daní, vysokými náklady daňových subjektů souvisejících s plněním jejich daňových povinností a ekonomickými ztrátami vyvolanými distorzními účinky současného zdanění. Proto se pravicoví i levicoví politici celkem shodují na nutnosti realizace významných změn v daňové oblasti.

Návrhy se soustředily především na oblast daňových sazeb a diskusi nad mírou progresu zdanění, zejména pro fyzické osoby. Heslem se stalo daňové zjednodušení. Profesor Klaus Tipke, doyen německých daňových odborníků, daňové reformy zaměřené na zjednodušení nazývá reformami "pivního tácku".

Profesor Tipke uvádí: "Daňové **právo** je odrazem komplikovaného občanského a **obchodního práva**. Typizace a paušalizace vždy porušují zásadu rovnosti, protože se v nestejných případech postupuje stejně. Stručné **zákony** produkují potenciál rozporů a čím je **zákon** kratší, tím delší musí být komentář, a o to častěji dochází k řešení **soudní** cestou. **Zákon**, který má úplně, jasně a jednoznačně regulovat veškeré souvislosti, nemůže být obecně srozumitelný, nebo dokonce lidový." Proto ani po sebevětším zjednodušení nebude profese daňových poradců zbytečná.

Klíčem je daňový základ

Politici často citují základní heslo realizovaných daňových reforem současné doby: "Rozšíříme daňový základ a snížíme daňovou sazbu". Kromě zrušení či omezení daňových odpočtů a slev již žádný z politiků dále nemluví o daňovém základu, a to zejména podnikatelských subjektů, a nenavrhuje jakékoli změny v jeho zjištění a stanovení dle nových pravidel.

Zásadní složitosti daňového systému nejsou v konstrukci sazeb daně, ale tkví v nastavení daňového základu. Jakmile je daňový základ stanoven, není již obtížné aplikovat progresivní nebo jednotnou sazbu daně. Stanovení základu daně u podnikatelských subjektů je přitom velmi závažným tématem, které je různými zeměmi řešeno různě.

Ve většině zemí se pro zjištění daňového základu vychází stejně jako v České republice z účetního hospodářského výsledku upraveného o **zákonem** stanovené či umožněné připočitatelné a odpočitatelné položky. Účetní hospodářský výsledek přitom může vycházet z účetních standardů dané země (např. Francie, Belgie, Česká republika, Německo) či z mezinárodních účetních standardů (např. Velká Británie, Irsko). Jiným modelem je daňové účetnictví vedené odděleně od **zákonem** požadovaného účetnictví a z daňového účetnictví se samostatně zjišťuje daňový hospodářský výsledek (např. Dánsko, Polsko).

Zajímavý systém existuje např. v Nizozemsku, kde základ daně vychází sice z hospodářského výsledku zjištěného z účetnictví, ale upravuje se dále ne o **zákonem** dané připočitatelné a odpočitatelné položky, ale v souladu s "dobrou podnikatelskou praxí". Relativně unikátním modelem stanovení daňového základu je nezdaňovat vytvořené zisky, ale až aktuálně distribuované zisky podnikatelského subjektu (např. Estonsko). Jiné modely vycházejí při výpočtu základu daně z příjmů z objemu zdanitelných plnění pro účely DPH či zpracovávají zjednodušené stanovení základu daně pro malé a střední podnikatelské subjekty.

Před prací na nové daňové **legislativě** je třeba v první řadě hledat, jakým způsobem by měl být daňový základ zjišťován, a případně, jakými nástroji by bylo možné základ daně z příjmů zejména podnikatelských subjektů rozšířit, a tím otevřít cestu ke snížení daňové sazby.

Německý příklad

Zajímavé cesty naznačuje například plánovaná daňová reforma v Německu (od 2008), která je zaměřena na boj proti odlivu zisků do daňových rájů omezením daňové uznatelnosti úroků, leasingových a licenčních poplatků pro účely stanovení základu daně.

O těchto otázkách je třeba diskutovat a najít optimální řešení pro Českou republiku. Daňová reforma by měla vycházet z jasně a jednoznačně definovaného základu daně. Teprve následně by měla být stanovena daňová sazba, která se na tento základ daně bude aplikovat. Daňová sazba by měla záviset na potřebách rozpočtu.

Autorka je náměstkyní ministra financí ČR

<<<Konec>>>